

Botoșani - BOTOȘANI

Potrivit recensământului din 1930, în orașul Botoșani s-au declarat ca țigani 153 persoane (circa 0,5% din cei 32.355 de locuitori). În realitate, numărul lor trebuie să fi fost mai mare. În septembrie 1942, autoritățile din orașul Botoșani vor deporta 77 romi, apreciind că alți 226 rămăseseră în oraș după deportări. Romii din orașul Botoșani erau sedentari, mulți erau muzicanți (înscriși în Sindicatul Instrumentiștilor, filiala Botoșani), iar alții erau fierari, pieptănari etc.

În mai 1942, în mediul rural al jud. Botoșani, au fost recenzați de către Jandarmerie 243 romi sedentari fără mijloace de trai sau infractori, prevăzuți spre deportare. Ulterior, în urma unei noi recenzări în iulie 1942, LJ Botoșani a susținut că are pe raza județului 398 romi deportabili, înregistrând un plus de 155 persoane). O lună mai târziu, în august, cei 398 romi sedentari au fost împărțiți, în funcție de criteriul utilității militare, în nemobilizați/nemobilizabili și mobilizați/mobilizabili, împreună cu familiile lor, primii fiind deportați în septembrie 1942.

Autoritățile estimau că, vor fi deportați 215 romi nemobilizați/nemobilizabili (71 bărbați, 39 femei și 105 copii). Aici intrau cei 138 de romi de pe teritoriul rural cărora li s-ar fi adăugat alți 77 (16 bărbați, 15 femei, 46 copii) de pe teritoriul urban (din Botoșani și Hârlău).

În cele din urmă, de pe teritoriul rural și urban al județului Botoșani au fost deportați 358 romi. Din Botoșani 77 persoane, 25 din Hârlău, aflați la rudele lor din Botoșani (12 bărbați, 22 femei, 59 copii). Avera mobilă și imobilă a acestora a fost inventariată și predată CNR, iar romii au fost ținuți sub arest la școala evreiască din str. Griviței, de unde, apoi, au fost predați către LJ Botoșani cu procese-verbale. Cu prilejul deportării romilor, au fost deportați de pe raza jud. Botoșani și 10 evrei.

Operațiunile de recenzare și înregistrare a romilor rămași au continuat și după deportările din septembrie 1942. La sfârșitul lui septembrie, LJ Botoșani raporta ca avea înregistrați 2026 țigani pe teritoriul rural (1620 nemobilizabili și 406 mobilizabili), iar Poliția Botoșani raporta că în orașul Botoșani rămăseseră 226 romi, iar în Hârlău, 225 romi (considerați utili economic, profesioniști, muzicanți, fierari, pieptănari etc). Aceste noi înregistrări au provocat panică în rândul romilor rămași nedeportați. Aceștia s-au temut ca vor urma și ei.

În decembrie 1942, din cei 265 romi deportați de pe teritoriul rural al jud. Botoșani mai erau în viață, în Transnistria, 199 de persoane, iar din cei 93 de romi deportați de pe raza orașului

Botoșani, mai erau în viața 37 de persoane (8 capi de familie, 5 femei și 24 copii). În octombrie 1943, LJ Botoșani raporta că identificase pe teritoriul rural patru romi reveniți fraudulos din Transnistria împreună cu alte patru familii din orașul Botoșani. În octombrie 1943, trei din cei patru romi aflați pe teritoriul rural au fost din nou deportați în Transnistria, iar ceilalți, pentru a evita deportarea, s-au lăsat încorporați în armată.

Surse:

DANIC, fond *Direcția Generală a Poliției*, dosar 190/1942, f. 247-248.

Viorel Achim, *Documente privind deportarea țiganilor în Transnistria*, București, Editura Enciclopedică, 2004, doc. 60, p. 92; doc. 64, p. 102; doc. 84, pp. 129-132; doc. 85, p. 133; doc. 202, pp. 323-324; doc. 206, p. 330; doc. 215, p. 420; doc. 216, p. 420; doc. 243, p. 446; doc. 272, p. 478; doc. 321, p. 544; doc. 342, pp. 568-569; doc. 573, p. 420;

[Petre Matei]